

Opetus- ja sivistystoimen
asiantuntijat Opsia ry

Specialister för undervisnings- och
bildningsväsendet Opsia rf

Hei opsialainen,

syksy kutsuu meitä jälleen yhteisten keskustelujen, uusien oivallusten ja sivistyksen tulevaisuutta rakentavien tekojen äärelle. Muuttuvassa toimintaympäristössä juuri meidän asiantuntijuutemme, yhteistyö ja rohkeus katsoa eteenpäin ovat ratkaisevan tärkeitä. Tässä jäsenkirjeessä nostamme esiin ajankohtaisia linjauksia, tulevia kohtaamisia ja ansaittua tunnustusta sivistyksen hyväksi tehdystä työstä.

Opsian sivistys- ja koulutuspoliittiset linjaukset valmistuivat

Sivistyksen suunta rakentuu pitkäjänteisillä päätöksillä. Talouden kiristytessä ja toimintaympäristön muuttuessa on tärkeää tunnistaa sivistyspalvelujen merkitys kuntien hyvinvoinnille, elinvoimalle, osallisuudelle ja kriisinkestävyydelle. Sivistys kuuluu kunnan strategisen päätöksenteon ytimeen.

Opsian sivistys- ja koulutuspoliittiset tavoitteet muodostuvat kolmesta kokonaisuudesta: pitkäjänteisen ja ennakoitavan rahoituksen vahvistamisesta, sivistystoimen strategisen roolin kirkastamisesta sekä johtamisen ja asiantuntijuuden resurssien ja osaamisen turvaamisesta. Kuntien on voitava suunnitella palvelujaan useaksi vuodeksi eteenpäin, hyödyntää tietoa ennakkoinnissa ja tehdä paikallisesti tarkoituksenmukaisia, eettisesti ja kestävästi perusteltuja ratkaisuja.

Kestävät uudistukset syntyvät, kun rahoitus, rakenteet, osaaminen, johtaminen ja arjen käytännöt tukevat samaa suuntaa. Muutosten toimeenpanoon tarvitaan riittävästi aikaa ja tukea, ja samalla on huolehdittava henkilöstön osaamisesta, hyvinvoinnista ja saatavuudesta. Meidän tehtävämme on tehdä näkyväksi paitsi sivistyksen kustannukset myös sen arvo – ja sivistyksen puuttumisen hinta.

Jokainen meistä voi omissa verkostoissaan vahvistaa ymmärrystä sivistyksen merkityksestä Suomelle. On tärkeää tehdä näkyväksi, miten kasvatus, koulutus, kulttuuri, kirjastot, liikunta ja vapaa sivistystyö rakentavat osaamista, hyvinvointia, osallisuutta ja tulevaisuuden uskoa. Kun pidämme sivistyksen merkitystä johdonmukaisesti esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa, se saa sille kuuluvan painoarvon myös tulevaisuuden päätöksenteossa.

Voit lukea Opsian sivistys- ja koulutuspoliittiset linjaukset tarkemmin liitteestä.

Syksyn tapahtumat ja tulevat tilaisuudet

Järjestämme maanantaina 2.11.2026 ”Sivistyksen kaamosta kohti valoisaa tulevaisuutta” -kutsuseminaarin yhteistyössä professori Pasi Sahlbergin kanssa. Keskustelun teemoina ovat koulutuksen kuumat kysymykset pitäen sisällään mm. sivistystoimen systeemisen kehittämisen sekä muutoksen ja uudistumisen juurruttamisen tulevaisuus- ja yhteistyönäkökulmasta.

Opsia järjestää tuttuun tapaan Educa-tapahtuman yhteydessä Sivistyksen sivuhuone -tilaisuuden 29.1.2027 klo 16–18. Kaikille avoin tilaisuus tarjoaa mahdollisuuden kohtaamisiin, keskusteluun ja verkostoitumiseen koulutuksen ja sivistyksen ajankohtaisten teemojen äärellä. Huomioithan, että tilaisuuden paikka on vaihtunut: Tervetuloa Kajo-tilaan messukeskuksessa!

Sivistyksen suunta -palkinnon saaja Esa Kohtamäki

Kuntaliitto ja Opsia ry ovat myöntäneet vuoden 2026 Sivistyksen suunta -palkinnon Porin kaupungin sivistystoimen toimialajohtajalle Esa Kohtamäelle. Palkinto luovutettiin Valtakunnallisilla sivistystoimen neuvottelupäivillä, ja se jaettiin nyt 15. kerran.

Kohtamäki on tehnyt pitkän ja monipuolisen uran kuntien sivistyspalveluissa luokanopettajana, rehtorina ja sivistysjohtajana. Vuodesta 2016 hän on johtanut sivistystoimea Satakunnan maakuntakeskuksessa Porissa. Kokemus erikokoisista kunnista on antanut hänelle laajan näkemyksen kuntakentän mahdollisuuksista ja haasteista.

Palkitsemisen perusteissa korostuvat Kohtamäen avoin, aktiivinen ja ratkaisukeskeinen ote sivistyspalvelujen kehittämiseen sekä pitkäjänteinen työ sivistysjohtajan yhteistyön ja verkostoitumisen vahvistamiseksi.

Lämpimät onnittelut Esa Kohtamäelle!

Palkinnon luovuttivat Suomen Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Susanna Huovinen ja allekirjoittanut.

Työhyvinvointikysely

Jyväskylän yliopiston koulutusjohtamisen instituutti yhteistyössä Opsian kanssa tutkii kunnallisten opetus- ja sivistysjohtajien työhyvinvointia ja sen kehittämistä. Johtajien työ sijoittuu poliittisen päätöksenteon, organisatorisen johtamisen ja pedagogisen vastuun risteyskohtaan. Sitä

muokkaavat samanaikaisesti globaalit kriisit, poliittiset muutokset, taloudelliset reunaehdot ja väestökehityksen paineet. Työn ajankohtaisista haasteista on kuitenkin ollut saatavilla vain vähän tutkittua tietoa.

Työhyvinvointihankkeeseen liittyvä kysely toteutettiin maalīs–huhtikuussa 2026. Kyselyyn vastasi yhteensä 117 opetus- ja sivistystoimen johtajaa.

Vastausten perusteella eniten stressiä ja kuormitusta aiheuttivat työn suuri määrä ja kiire sekä ylemmän tahon odotukset. Tuloksissa näkyi myös eroja kunnan koon ja vastaajien iän mukaan.

Työn parhaiksi ja motivoivimmiksi puoliksi nousivat sen merkityksellisyys ja vaikuttavuus sekä ihmiset ja yhteisöllisyys. Vaativasta toimintaympäristöstä huolimatta opetus- ja sivistysalan johtajat kokevat voivansa vaikuttaa tärkeisiin asioihin ja rakentaa yhteistä suuntaa yhdessä muiden kanssa. Monipuolinen ja itsenäinen työnkuva, sopiva vaativuus ja vaihtelevat työpäivät motivoivat myös.

Hankkeen seuraavassa vaiheessa suunnitellaan ja toteutetaan työhyvinvointia tukeva interventio yhteistyössä kuntakumppaneiden kanssa. Lisäksi kyselyä kehitetään saatujen tulosten ja palautteen pohjalta. Kysely toteutetaan myöhemmin uudelleen intervention vaikutusten arvioimiseksi ja mittarin edelleen kehittämiseksi.

Opsia jatkaa yhteistyötä hankkeen ja siitä tiedottamisen parissa.

Kunniapuheenjohtajien ja -jäsenten haastattelut

Syksyn aikana julkaisemme kunniapuheenjohtajiemme ja -jäsentemme haastatteluja kotisivuillamme. Haastatteluissa pääsemme kuulemaan heidän kokemuksiaan Opsian toiminnasta, näkemyksiään sivistystyön muutoksista sekä ajatuksiaan alan tulevaisuudesta. Seuraathan siis sivua www.opsia.fi.

Innostavaa syyskautta toivottaen,

Merja Lehtonen
puheenjohtaja

Kati Heikkilä
varapuheenjohtaja

Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry

Rautatieläisenkatu 6
00520 HELSINKI
www.opsia.fi